

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3085/05
22.02.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Звездане Лутовац, Предрага Трифуновића, Николе Станојевића и Михаила Рулића, чланова већа, у парници тужиље-противтужене АА, чији је пуномоћник адвокат АБ, против туженог-противтужиоца ББ, чији је пуномоћник адвокат БА, ради утврђења ништавости завештања и исељења по тужби и ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању по противтужби, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Округног суда у Београду Гж.бр. 4574/05 од 11.05 2005. године, у седници већа одржаној дана 22.02.2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Округног суда у Београду Гж.бр. 4574/05 од 11.05. 2005. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог општинског суда у Београду П. број 2289/02 од 17.12.2004. године, ставом првим изреке је усвојен тужбени захтев тужиље-противтужене и утврђена ништавост писменог тестаментна пред сведоцима завештаоца сада покојне ПП, сачињеног дана 18.06.2001. године у којем је за тестаменталног наследника своје имовине - једнособног стана ВВ, одредила туженог-противтужиоца. Ставом другим изреке тужени-противтужилац је обавезан да се исели из наведеног стана и исти преда тужиљи-противтуженој у искључиви посед и располагање, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде. Ставом трећим изреке тужени-противтужилац је обавезан да тужиљи-противтуженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 105.500,00 динара у истом паричном року. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен између ПП као примаоца издржавања и тужиље-противтужене као даваоца издржавања, оверен пред Другим општинским судом у Београду под Р. 408/98 дана 2.06.1998. године, као и да се утврди да је искључиви власник наведеног стана назначене идентификације, што би тужиља-противтужена дужна да призна и трпи и да му пресуда представља основ за упис права својине у земљишној књизи, као и захтев за накнадом трошкова спора. Ставом петим изреке одређена је привремена мера па је забрањено туженом-противтужиоцу отуђење и оптерећење наведеног једнособног стана назначене идентификације, уз назнаку да привремена мера остаје на снази до правоснажног окончања овог спора.

Правоснажном другостепеном пресудом Округног суда у Београду Гж број 4574/05 од 11.05.2005. године, одбијена је као неоснована жалба туженог-противтужиоца и потврђена пресуда Првог општинског суда у Београду П. број 2289/02 од 17.12.2004. године.

Против наведене правоснажне другостепене пресуде, тужени-противтужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља-противтужена је поднела одговор на ревизију, оспоравајући разлоге ревизије, са предлогом да се она одбије.

Испитујући правилност наведене другостепене пресуде у смислу члана 386. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог-противтужиоца није основана јер у проведеном поступку није учињена апсолутно битна повреда из новелираног члана 354. став 2. тачка 11. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни битне повреде из члана 375. став 1. и новелираног члана 354. став 2. тачка 14. ЗПП на које се у ревизији указује, обзиром да образложење другостепене пресуде садржи оцену релевантних жалбених навода и разлоге о свим одлучним чињеницама.

Нису основани ни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља-противтужена је бивша супруга туженог-противтужиоца која је са његовом тетком сада покојном ПП дана 2.06.1998. године пред Другим општинским судом у Београду у предмету Р. 408/98 судски оверила закључени уговор о доживотном издржавању. Тим уговором који је закључила у својству даваоца издржавања, тужиља-противтужена се прихватила обавезе да примаоцу издржавања сада покојној ПП за живота пружи сву потребну негу и пажњу као старијој жени, да јој у болести позове лекара и пружи материјалну помоћ у оквиру својих могућности, а у случају смрти сакрани: а примаоца издржавања јој за узврат оставља после смрти једнособни стан ВВ. Тужиља-

смрти сакраши, а примаоца подржавања јој се узврат оставља после смрти једнособни стан БВ. Тужила противтужена је извршавала своју уговорну обавезу све док ПП није преминула, тако што ју је скоро свакодневно обилазила, кувала јој и прала, а повремено јој куповала гардеробу. Често ју је водила за викенде у кућу своје тетке у ГГ где би јој ова као лекар мерила притисак и својој кући, о верским празницима. Иначе, њих две су биле у дугогодишњим добрим односима још од како се тужила-противтужена 1987. године удала за туженог-противтужиоца (са којим је била у браку до 1997. године) па су се и пре закључења предметног уговора скоро свакодневно виђале и временом постале блиске, те јој је тужила-противтужена и тада кувала и односила јој храну и прала. Сада покојна ПП је примала породичну пензију и била је витална жена за своје године. Она је потом, дана 18.06.2001. године сачинила свој писмени тестамент пред два сведока: СС1 и СС2, којим је за тестаменталног наследника своје непокретне имовине коју чини предметни једнособни стан, са свим покретним стварима у њему, одредила свог сестрића овде туженог-противтужиоца, али овај свој тестамент није потписала у присуству наведена два тестаментална сведока, већ раније. Тако да је у моменту када је његовом потписивању приступио тестаментални сведок СС1, тај тестамент већ био потписан од стране тестатора; што је потврђено налазом и мишљењем судског вештака графолога. ПП је преминула дана 19.01.2002. године, а правоснажним решењем Првог општинског суда у Београду О. број 183/02 од 7.02.2002. године тужени-противтужилац је оглашен за њеног тестаменталног наследника на заоставштини коју чини наведени једнособни стан, који он држи. Док је записником о излагању Републичког геодетског завода од 14.02.2001. године констатовано да тужила-противтужена може уписати својине на предметном стану.

На бази изложеног утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови извели правни закључак о ништавости наведеног алогографског тестаamenta оставиле, односно њеног писменог завештања пред сведоцима, обзиром да оно није закључено на начин прописан чланом 85. Закона о наслеђивању ("Службени гласник Р Србије" број 46/95 од 4.11.1995. године, са применом од 4.05.1996. године). Због чега је правилно усвојен тужбени захтев тужиле-противтужене за утврђење његове ништавости. Као и правни закључак о пуноважности предметног уговора о доживотном издржавању јер је закључен у свему сходно члану 194. Закона о наслеђивању, што је исправно резултирало одбијању противтужбеног захтева туженог-противтужиоца у погледу утврђивања ништавости тог уговора. У конкуренцији наведених правних послова од којих је ништав управо онај на бази којег тужени-противтужилац пледира на своје право својине на предметном стану, то су нижестепени судови правилно нашли да је стога неоснован и његов противтужбени захтев за утврђење искључивог права власништва на предметном стану, по наведеном правном основу. Исправно следом тога обавезавши туженог-противтужиоца као држаоца предметног стана на иселење и предају истог тужиле-противтуженој у посед. Са правног становишта Врховног суда заправо на основу тужилиних својинских овлашћења власника предметног стана за повраћајем државине ове индивидуално одређене непокретне ствари, реивиндикационим захтевом за заштиту свог права својине у смислу члана 37. новелираног Закона о основама својинско-правних односа.

Неоснован је ревизијски навод туженог-противтужиоца о наводном селективном тумачењу одредбе члана 85. Закона о наслеђивању, којом по њему није прописан редослед којим ће се потписивати завешталац и сведоци завештања. Стога што су нижестепени судови напротив и са правног становишта Врховног суда правилно протумачили цитирану законску одредбу која је недвосмислена и која у ставу првом децидирано прописује својеручно потписивање завештаоца (на свом завештању) одмах након што га пред два сведока прочита и призна за своју последњу вољу; а у ставу другом: потписивање (истовремено) сведока тог завештања. Према томе, лексичким и правним тумачењем из формулације цитиране законске одредбе произлази да је законодавац кроз два наведена става издефинисао редослед потписивања: прво завешталац, па онда сведоци завештања, на које се односи истовременост потписивања. Стога је неприхватљиво ревизијско пледирање на неформални распоред потписивања алогографског завештања јер је битна особина оваквог завештања, али и свих других облика завештања у нашем наследном праву, управо његова строга формалност као услов његове пуноважности.

Ни својим ревизијским наводом о по њему погрешно примењеној одредби члана 194. Закона о наслеђивању, ревидент не доводи у сумњу правилност примењеног материјалног права. Наиме, предмет уговора о доживотном издржавању сходно ставу 3. цитиране законске одредбе, могу бити сва друга давања за свакодневне уобичајене потребе, а не само новчана; односно чинидбе које су потребне за подмиривање животних потреба примаоца издржавања. Зато чињеница да је прималац издржавања имала пензију и материјалне могућности за своје издржавање, сама по себи није индиција за непостојање каузе предметног уговора о доживотном издржавању и у том случају за његову ништавост сходно члану 52. Закона о облигационим односима, на шта ревидент указује. Обзиром на специфичност правне природе уговора о доживотном издржавању који је по својој природи теретан и у исто време алеаторан уговор, због чега његов предмет може бити старење и брига о примаоцу издржавања, односно пружање одговарајуће неге, пажње и помоћи у болести, као низа личних радњи и сахрањивање у случају смрти. Управо је то нешто што је било потребно примаоцу издржавања као старијем лицу за кога је то била кауза тог уговора. Стога је погрешно и неосновано ревидентово виђење каузе искључиво у економској еквивалентности уговарача, занемарајући сваки други аспект и циљ коме уговарачи теже, а то је заправо кауза уговора, која их покреће на постизање сагласности својих воља и преузимање уговорних обавеза.

На крају, ирелевантан је ревизијски навод туженог-противтужиоца у погледу одлуке о одређеној привременој мери садржаној у изреци првостепене пресуде јер је њено дејство сходно члану 263. ЗИП-а ограничено трајањем поступка, односно његовим правоснажним окончањем.

Правилно је донета и одлука о трошковима спора у смислу чл. 154. став 1. и 155. ЗПП.

Са изложених разлога Врховни суд је одлучио као у изреци ове пресуде сходно члану 393. раније важећег ЗПП, а у смислу члана 491. став 1. важећег ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/2004 од 22.11.2004. године, са применом од 23.02.2005. године) по правилима поступка која су важила до ступања на снагу овог Закона.

Председник већа-судија

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дц